

De nos creus sense dubtes.
De més febles sense dubtes.
Los drets individuals son
imprescriptibles, legisla-
bles é inalienables. •
Legislar la Llibertat baix
pretext de garantia, es co-
metre atentat contra ella. •
La llibertat propia acaba ell
ehont comensa la llibertat
ajena. Es licit, donchs, al
individu fer tot lo que no
perjudiqui á un altre. •
La resignació que predicen
las religions no es més que
la fórmula del engany ab
que's presé perpetuar la in-
justicia social en lo mon. •
Las religions son caixas
d'abarrocs que viuen de la
estafa d'admetre capitalis en
lo terra, assegurant pagar
crecscuts interessos al rei.

PERIÒDICH POLÍTICH VERMELL

LA TRAMONTANA
defensa 'ls principis lli-
berals més avançats, sense
obscurets de cap mena. •
La TRAMONTANA es anti-
religiosa de totas las re-
ligions, perquè totas son
ignominiosament dolentes y de-
pressivas pera la dignitat y
la inteligencia humana. •
La TRAMONTANA es política
defensa sempre al més ad-
vancat contra 'l més reac-
cionari, y sosté la necessitat
d'una gran reforma social
que transformi 'l modo de
ser del productor, avuy
opedit al capitalisme. •
La TRAMONTANA es anti-
alçada á cap partit, servint
los interessos generals de la
llibertat sense compromís
ni preocupacions de secta.

La salut del poble
es la suprema llei

La Tramontana es lo periòdic que 's publica en idioma catalá
més avansat en ideas polítichs, religiosas y d' economia social.

Lo Treball es la
primera necessitat

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Espanya, 1 peseta trimestre.— Extranjer, 2
Las suscripciones se pagan per adelantat

ADMINISTRACIÓ Carrer de Ponent, 1, 1.º : BARCELONA

Pels pagus s'admeten libranças del Giro Mútuo, lletres de febli sobre
y sellos de 1 centimo. No s'admeten libranças especials de periódichs

PREUS DE VENTA

Número solt, 5 cènts.—30 exemplars, 1 pt.
Surt á llum puntualment cada divendres

ACTITUTS DE LA PREMPSA

Fins té la porta tancada
quan pateix la gent honrada.

Y en cambi mou grans rahons
per la gent dels patacons.

Resultant que al obrer deixa en cadenas
pel desitj d' adular las bossas plenas.

LAS INFAMIAS LEGALS

Pera que un país pugui començar a dirse civilitzat precisen dunes condicions en son modo de fer política i social: que las lleys garanteixin la llibertat de tothom i de cada un en tant no perjudiqui la llibertat agena, y que a la sombra d'aquestes lleys no s' pugui mai cometre cap transgressió d'elles pel encarregat d' aplicar-les. Si falta qualsevol d'aquestes condicions en la construcció política d'un país ó de deixa de estar encarnada en las costums socials d'un poble, pot assegurar-se que la civilització està encara allí en estat embrionari y que no es possible en tota sa extensió la pau y la tranquil·litat general.

Desgraciadament, son molts los països en que aquestes garanties no estan consignades en las lleys, y son més encara los que, estant-hi en més ó en menys grau consignades, deltan de ser garantits de seguretat pel ciutadà tan bon punt lo capritzo, la inquina ó qualsevolga mala passió dels governants se disposa a interpretar las lleys en lo sentit que li convé ó a torce descaradament son esperit y se lletra per justificar infames persecucions.

En efecte: succeïts que en tots los països se disputan las prebendes del poder varios partits, y en molts d'ells las idees no son altrás que apoderarse del govern costi lo que costi, y un cop obtingut lo poder aguantarse en ell pesi á qui pesi. Si altres partits ab alguns idees generoses tractan de disputar als amos de la nació lo tranquil·lo possessiment de sas gaugas gubernamentals, lo dictat de l'acció, miserables, mal avinguts ab l'ordre, ambiciosos, provocadors al mal y que se jo quantas cosas més atronan los oïds de tothom ab los crits dels satisfers dels privilegis imperants, y en aquestos moments es quan se forsa ab més pressió la màquina de la lley, y las infamias legals estan á la ordre del dia y s' atropellen unas ab altrás.

Per lo que toca á Espanya, no son noves en nostras discordias civils las infamias legals dels fusellaments, deportacions y tota classe de tropel·lissos autoritaris per una simple delació de algun miserable de la policia, acte criminal pagat per aquell mateix que tenia de cometre la infamia legal de provocar per ell iniques persecucions.

Y no es á Espanya sols que succeïts aixó. A tot arreu lo poderós porta sa sed de domini fins al últim extrem que li es possible, y per tot arreu quan lo tiranias vol escudir lo jou lo tira escut á las infamias legals, ó sia á las infamias autorizadas per la lley, para continuar y sostenir sa tirania. A tota agitació para produhir un cambi ó un canvi de noves institucions, las classes conservadoras, que son sempre las afavoridas per la tirania, atlassen als governs sostenidors de sos privilegis á la comissió de las més repugnans infamias legals si creuhan que ab elles se contrarestará victoriosament la agitació dels defensors de la llibertat y la igualtat y la fraternitat, únics bases en que pot descansar lo benestar general, no d' un, sino de tots los pobles, y comencan para crear un estat de dret en que l' dret está abolit, cosa que ja en si entrague una verdadera infamia legal base y fonament de las demás que d' aquesta se n' derivan. Nos robam els anomenats estats de siti. ¿Qui té dret á abolir lo d' suspendre lo dret d' un altre sense son previ ó sinu consentiment? Ningú.

Y ademés, fins suposant per un moment que hi hagués dret á suspendre lo d' aquell que promou la agitació ó busca ó provoca l' cambi de institucions, sempre resultaria una infamia legal lo suspensió del dret en tot aquell que no té art ni part en la agitació produhida, porque may no pot perseguir á un país atacs comesos per un altre en que ell no ha tingut cap participació. Y los estats anormals tenen aquest inconvenient que fan pagar á tothom lo que si acas sola es culpats si culpa pot haverhi, d' uns quants.

Més no en aixó lo pitjor, no lo més grave de las infamias legals que s' cometen en lo mon, porque aquest estat anormal de tirania es franch, declarat, y un respecte d' ell sab ja á qué atenuen, sino aquell en que los governants encarregats de fer cumplir la lley, sens derogarla y estant en tot vigor l' estat de dret per ells creat, lo torsan y la falsejan de tal modo que cometen actes penats per ella, ben segurs d' obtindre la més completa impunitat en tant que per actes del tot licits y enmotilats á la lley se perseguen

á qui per confiar en ella creu que res té de temer dels primers encarregats d' observar-la. Aquestes son las pitjors de las infamias legals, y d' ellas ne podriam oferir á nostres llegidors preciós ramell de tendras y flamants consumades de poch en molts punts d' aquest mon que se n' diu civilizat. Mes com estem en la seguretat de que si tal fessim ne provocariem de noves molt á pesar nostre, creyem que ab lo dit basta ja pera que nostres apreciats llegidors y amics y l' públich en general nos entenga y fassi tots los esforços pera que lo més prompte possible se paga borrar del mon civilizat l' abominable estigma de la comissió de tantas infamias legals com avuy rodejan á tot partidar de una idea generosa que pugni ab las letas institucions de dret polítich y económic que l'infamias las societats presents.

UNA SESSIÓ MAGNA

Sempre hi haureu pobret entre poblats.

Romans

En un Casino burgés d' un poble de fer tractaven no gaires dies de la qüestió social. Muga més per curiós que per interès vareg determiner dirigit el lluch del suplici para veure la punte que calaràn aquelles eminençias rústicas en matèria social.

Se pujava al Casino per una escala fosca, pudenta, ab los esgafons gastats per l' us y per l' abús de tant trepitajors, fins arribar á una sala llarga y estreta, abont s' hi veyan una creu de benics posats en fila, tres ó quatre diaris escampats per terra, quatre taules de fura blanca, y clavats á la paret un ganxo que sostenia una collecció del *Boletín Oficial* de la provincia, y dos candelers. Aquell era la sala que llegava als fures del poble para ferhi ball cada fura. Para la senyora s' hi havia un altre de més luxu, ab las seves corresponents butaques forrades de pell y reforades ab claus de ferro. Allí era abont s' hi celebrava la sessió. Hi havia cosa de una quarantena d' individus, més vells que joves, tocant los uns cap als altres, d' il·luminats per la trisa cleror de sis espelma que s' havian colicat en antigas palmatorias. De tant en tant se sentia un soroll confús, que era l' que movian en la establa de la casa del costat mitja dotzena de mules al revolcar-se per terra.

Quan jo vaig entrar, s' havia començat la sessió, y un senyor que no tenia de particular, estava d' dient:

—Senyors: Ja he demostrat anteriorment lo més que s' he fet para millorar la situació de la classe obrera.

Tot estí en que aquestes atipicis agrahir los sacrificis que per ells continuament havéu fet y estáu encara disposats á fer. Pero molt me duple que las modernas idees disolvents aguis un obstacle para portar á cap nostra cristiana obra. Nosaltres hem fet per los obrers tot lo que humanament se pot fer. Los experients, huplics y assilios que per tot arreu se atlassen son una bona prova de lo que vaig d' dient. Y si encara hi ha qui l' creu que té dret á la repetició de nostras propostes, aixillors nos veurim precisats á pendre midas de seguretat social, no no sols para la nostre salvació, sino també para la salvació dels obrers mateixos. Y es porque sobre las interessos nostras, dels interessos dels obrers, dels interessos generals, hi ha, si senyors, los interessos de la humanitat. Me hora ja de dirho: si no s' organisa la remissió dels que tenim algo que perdre, se veurán com todas las conquistas de la civilització moderna se convertirán en un pilot de runes. (Oh, noi! Aixó no pot ser. Fins per la honra d' aquest Avellan, honra y gloria d' aquest poble, veniu obligats á prestar vostra ajuda en aquesta obra de pacificació social. *Aploaus: aploaus!*)

Agotats, puas, tot lo meda pichins para fer entrar en rahó á las classes treballadoras, ha arribat lo impredecible moment de curar la llaga per medi del foc. Així, donchs, nosaltres, com á verdadera gent d' ordre, debém oferir nostras personas y nostras hisendas (quí n' tingui) á las lligentissimas autoritats á fi de ajularias en tan penosa feyna. He dit, *aploaus!*

Lo president preguntá si hi ha algún altre puntemte que vulga fer us de la paraula, á fi d' il·lustrar los senyors.

S' aixeca un senyor gros, d' estatura regular, sense senyal de coll de camisa, viciós arruñats través y collas curvas. Diuhem que es fabricador de per mantó. Se posá lo mà per lo front com si s' palpés las idees y començá d' aquesta manera:

—Jo ja fa anys que m' sembla que l' mon, aixó es, que l' mon no va prou bé jo ja voldria explicar-me, aixó es, explicar-me ben prou sempre que entraheno en públich me corbe, aixó es; que no puch expressar tot lo que jo voldria, tan clar que lo he vist, aixó es.

Y se sentí altra vegada. Tothom emagá una rialla; pero com se tractava d' una persona de talis l'archa, la majesté dels precancis s' aixecan á fallidatelo per lo be que ho havia fet.

A continuació d' aquest senyor parli un jove molt depress y bastant be. S' expressava ab llenguatge verbositat y de poesia, per lo que no s' feya pesat l' escolterio. Era fill d' una familia riquíssima, y a trobar allí per casualitat. S' expressá d' aquesta manera:

—Los treballadors, al escullir lo més de Maga para exigir sus pretensions, han tingut en conta molts coses. Lo més de Maga es un mes simbólic, Heimer y Finero, Horaci y Ovidi nos parlan del més de Maga ab justíssims

elogis. Tibulo y Canso haurien donat la millor de sas elegies per las roses del més de Maga y del Atica. Y no se cregui ningú que me enganyi la il·lusió, encara que tampoch pretenc imposar mas idees com article de fe. Y si hi ha algu qui no m' entengui, res hi ha que extrayir; porque no faltaran may individuos que

«Comi ben, viciu servir, pucamo gordo i supanta d' lo demás hiteme el vordo.»

es y sera sempre son únic lema. He dit.

Lo senyor aquell dels penaltos curts y sense coll de camisa (perque l' dret sempre tapat per un gros corbat y per la excessiva siala de la camisa, al veure la estranocia d' aquell bon home, no pogué menos de començar y d' exclamar coses plenas d' elegias:

—Si lo tingues, aixó es, la perla de l' elegia: vuy dir, que no m' corbis, arribat ja, — ja ho crech, — ab la experients que tingh..., pero, Per altra part, me faltan estudis, aixó es, pero la experients, — ja ho crech, — sempre va la maré de la crech, aixó es.

—Ja ja para; digui lo president, aixecat la sessió, després d' aquell lluminat debat de las classes directores del poble.

Cornudella 24 Maig de 1891

Molt senyor meu! Coin de costum de cada any, en aquest pobret se fa lo més de Maria, y las noves de set, vuyt, nou, deu y onze anys, que son del *Rubí* tot, en lo diuhem, van á oferir una flor cada una. Donchs com li dich á la tardá al punt d' anar á oferir se van presentar tres novetas vestidas ben decorades, pero d' una cosa molt pobre que de res no tenen. Mal acabat; donchs aquestes tres novetas ignorantas, quan anavan per pujar las escalas del altar hi va lo roch negre mossen Marenguerro y á crits las va treure, quan al moment se girá y se veu tres novetas que duyen tres cristians, la una del senyor Alcalde y las altres de casa Tomaset, y porque aquelles duyen una gran aubregonera las va cridar que hi anessen; hi van anar y las va collocar en bon punt, y las altres pobres ja li dich, las va treure.

Donchs aixis mon deus á comprendre l' factor que lo verje no val flors sino que vingan de las mans de novetas de cases riques, sino á la mare de Deu no li fos tothom igual.

J. P.

LA VEU DELS CORRESPONSALS

****

No passa, no una setmana, que no s' rebí ab desconcert un mont de noticies, per publicat en la *Tramontana*.

Lo que á mi més m' espaventa y m' posa de mal humor, es lo sentir la furor en totes d' encies y cerc.

«Sembla estrany que en temps moderns, lo qui ab lo cel més confa tinga la indigna mania de fer d' aixó una infamia!»

Avuy escriu un de fora: «En lo carrer del Mercat ha quedat tot dispersat lo rosari de la Aurora.»

Un altre: «Així lo vicari conegut per mossen Boure, gran escandall va promoure al peu d' un confessionalari.»

Y regirant certes lentes, trobo tant de bo y rubí, que ja no puch resistir lo transcritor d' unes quantes.

«Dihent missa mossen Sever devant de quatre baboyas, se n' van emportar las joyas de la Verge del Roser.»

«La needsa del reactor lo fe dos meses que falta. No sabem si está en falta ó si en á feta major.»

«Desde la trossa un setena, avuy ha atromoniat á tot lo poble avuyant que llegirá La *Tramontana*.»

«De casa de donya Estrella, seti rullós, galopant, ha vingut allí portant la seula veu de la atella.»

«Lo qui duya l' salpessar dels capellans d' un envero, per senó l' crit de:—Arri, berri!— va desllat á un cercer.»

«Pucant Son Amo á la mà un ministre bullinguerro, va provocat á un patenguerro porque no s' va aguentat.»

«Tot passant la profesó, pel crim de no desobedir, un capellá va atrevir-se á plantar-se á un senyó á

«Del convent de Santa Clara,
al punt de la mitja nit,
una monja s'ha fugit
ab un guinyapò a la cara.»

«A un boletí y d'algas monjas
que seyan al prebiterio,
un capellà sens ardentir
los tregud del temple a coxas.»

«A prebiteri han començat
als pares Terrés y Gascos
per alguns deshonrats
ab noxas de poca edat.»

«Surtint de la catedral,
un capellà, decidit,
ha deixat al mont del pò
del boche un cop de punyal.»

«Uns freres, tots dos sepats,
s'han fet malbé a prop de França.»

Y prou, que la ma se'n cania
d'escrutar viciatats.

«Si ahi no para, en conança,
quan a un capellà vengut,
xicho y grans de fer tindràn:

—Fugim, que ara passa'l diable—

JUANITO CATALA.

En Joseph Lluana y Pujals, director de LA TRAMONTANA, y sos companys de penas y fatigas los demás obrers presos ab motiu de la huelga de Maig, continúan sens novetat en sa molt important salut dintre la presó d'aquesta ciutat, esperant sortir prompte pera continuar defensant ab més entesa que may las ideas per las quals han sigut engarjolats ab la escusa d'uns petardos que sols poden haver sigut disparats per alguns gossos servidors dels enemics de la classe obrera.

Un altre procés curiós sobre petardos se veje en judici oral la setmana passada.

Los acusats eran dos dels individus més organizados y pertenexents als partits més avançats d'Olesa (com sempre) y 's acusadors dos satèl·lits dels caciquillos d'aquella vila.

Fets la proba, lo mateix fiscal demana la absolució dels processats, y 'l defensor, nostre apreciat amic lo Sr. Vallés y Ribot, digué que no devia la sentència concretar a la absolució demandada pel fiscal, sino a la imposició de costas als denunciadors y a la autorisació pera exigir los responsables per la denuncia.

Y aixís ho acordà 'l tribunal. De modo, que, en aquesta causa, poner se caldrán responsabilitats als senyaladors de petardists en las personas de individuos pertenexents a partits avançats.

Per que no 's fe lo mateix ab los denunciadors y senyaladors de petardists per las ideas, ab motiu de la huelga de Maig?

Impunitat per tant dona lo pertencixer a la policia ó 'l tindre d'obehir ordres d'un atrabilist gobernador?

Per fi tots los obrers de Sabadell presos per suposats petardistas, han sigut posats en llibertat per no resultar res contra ells, sortint diumenge a las tres de la tarde de la presó estorze individuals després d'haver solert moltes setmanas d'empresonament, y de veures conduhins amanillats per la Guardia civil, per resultar luego ignocents del tot, com tothom ja preveya, igual que 's demás obrers que encara continúan presos.

Diuben que qui 's indemnisa dels sofriments y penalitats passada? Lo que han de fer, referintse a aixó, es

aguantar petardo y callar,
si te deman otro seré por...

Tal es la justicia que avuy impera en aquestes qüestions, fins que vinga 'l diable en forma de revolució y s'ho emporti tot a can Pistrans.

Notable baix tots conceptes fou la arribada

que la liberalissima ciutat de Sabadell feu als obrers presos d'aquella població que foren posats en llibertat lo diumenge.

A mitja tarde, no se sab com, comensà a corre per allí la noticia, y s'anà al telégrafo pera preguntarho a Barcelona, mes job vergonya de la administració espanyola una ciutat com Sabadell se 'l telégrafo tancat las lletas a la tarde, y la noticia no 's pogué saber del cert fins que la confirmaren los viatiers del tren que arriba allí a tres quarts de vuyt del vespre, en lo qual ja 's digué que en lo proxím arribarian los expresos, correquent la noticia com llampech per la ciutat.

Y succhi que prop las deu, hora d'arribada del darrer tren, sens haverse donat cap avís ni res, espontaneamente, acudí al apedero una multitud inmensa de sabadellencs, desitjosos de ver los primers en saladar als honrats fills del poble victimas dels capritxos... no volém saber de quí.

Acudí també 'l coro dels Gelats ab son pendó y una orquestra bastant numerosa, encenenthe unas quaranta estax que donavan llum, calor y vida al quadro.

Al arribar lo tren, un crit unánim de Viva la llibertat! resonó per tots aquells voltants, y fou indescriptible la escena que passó als acors de la Marvellés que tocava la orquestra, resultant espontánea una imponent manifestació que marxá Ramba amunt omplintse de gom a gom fins a la plaça Major, abont un company dongué les gracies a tots los treballadors de Sabadell que havian realizat un acte digue fent a sos companys lo recibiment que 's havian fet, disolventer luego la manifestació ab lo major ordre y en mitj de grans mostres d'alegría.

(No dia res aixó als infames que senyalan obrers a las autoridades pera ferlos perseguir com a suposats petardistas.)

La manifestació de simpatia y solidaritat de Sabadell ab los presos esdem segurs que també se reproduhirá a Barcelona.

Lo divendres de la setmana passada fou entregat el jutjat corresponent un escrit del Director d'aquest periódich demanant la practica de varias diligencias encaminadas a deixar plenament probat que no té la més petita participació directa ni indirecta en lo que se 'l acusa ó servia de pretext pel procés, y demanant també la llibertat provisional ab fiança ó sense, segons la justicia tinga per convenient.

Lo jutjat ha acceptat l' escrit pera unir al sumari y ha manat practicar las diligencias proposats, y ha dit respecte a la excarcelació que «pel resultat de las citadas diligencias se proveherá.»

Com aixó ja cal prejutja la qüestió, y las diligencias han de donar forosament lo resultat previst pel processat, no es donchs indierect forat a nosres lectors que, si no 's continúa forant encara més la màquina judicial, las victimas del 's de Maig no tenen per poch de recobrar la llibertat.

Y de tornar a emprendre ab nou delit lo camí de la redempció de la classe obrera.

Hi ha qui diu que aixó dels petardos resultarà una solemnissima planxa judicial y gubernativa.

«Santa innocencia!
Lo que servirà es pera obtindre algun ascens en las carreras los inventors del sistema petarder.
Y la planxa sols será dels que 's vegeren amarrats a las barras dels barcos de guerra, porque la barra dels governans los feu posar en planxa material.
Y ab grilletas que meterixerán més de quatre encopetats conservadors.»

Un consell desinteressat a la grossa burgesia, que 's pot pendre per lo que val la frase castellana que diu *Del enemigo es consejo*.

Vagi ab cuydado ab aixó dels petardos, que es arma de dos talls, y si fins avuy li ha anat regularment de pera justificar en tert modo iniquas persecucions, pensi que tant va 'l centí a la font que al final se trenca, y que no es cosa de sofrir sempre ab paciencia 's obrers lo vau res empresonats per petardos que sols poden disparar sos enemics, y que si 'l sistema prospera en las esteras oficiale, lo que avuy se fe ab rentida demés podria ser cert, y a ell convé en primer lloch 'l evitarho.

Perque 'l dia que enés de serio es de suposar

que 's petardos no serian, com ara, de nyguinyougi.

Y per be de la humanitat convé no desesperar a ningú pera llenarho per aquest camí de venjansas y horrors.

Prasin que com més forta es la tiranía més desenfadada engendra la revolució.

Ja no tenen los periódichs avensat en política s'han fet lo sort a nostre prech d'ocuparse de la qüestió de dret que entranya lo processament dels obrers presos pels acotamentens de primers d'aquest mes, y quinta idea llinarem en lo n.º 513 de la setmana penúltima, de LA TRAMONTANA, en un article en nom dels presos firmat per nostre Director.

Nostres apreciaes colegas de Madrid, *El Morin y Las Dominicales del Librepenamiento*, dels quals no esperavam menos, s'han ocupat d'aquesta qüestió de dret en termes altament satisfactoris per nosaltres, escrivint lo darrer de dits periódichs párrafos tan eloqüents sobre aquest assumpte, com los que enganiam, que copiém d'un article que titula *La voz de los anarquistas presos*:

«El Sr. Lluana, director de nuestro periódico en la cárcel de LA TRAMONTANA, por acuerdo, y a nombre de los obreros presos de Barcelona a causa de las huelgas de Mayo, y pública un razonado artículo dirigido a los poderes públicos y a la prensa aragonesa en particular, que merece ser conocido del país.»

«El Sr. Lluana hace notar la coincidencia de todo movimiento obrero con la explosión de petardos, a la cual sigue la denuncia y prisión de los obreros de la causa obrera en concepto de supuestos petardistas. Después escribe textualmente:

«Aquí copia un bon tros de nostre article y alegats luego:

«La fiebre de los recientes acontecimientos en contadanza...
Y hay que oírse en ella, sobre todo en lo que se refiere a los obreros, como el rumor de las bombas petrolíferas, que tiene desde principio en una larga vía de la calle de al trabajo, a la reflexión y al pensamiento, el cual no puede racionalmente imputarse en la imbecilidad de perjudicar la causa que defiende, cuando el arma del petardo que tiene, como muy bien dice, más que el nombre a la clase obrera... (Copia se ha preso al Sr. Lluana en concepto de petardista ó complicito en la causa de los petardos?)»

«No ofrece garantías veracidad al Sr. Lluana y la ofensa los obreros honestos que trabajan a su lado por la emancipación de la clase obrera, que garantías puede ofrecer con Gobierno, que por sistema atropella, viola y falsea todos los principios morales y todas las leyes!»

Tiene razón el Sr. Lluana para apelar a la conciencia del país clamando justicia. En una memoria, no solamente muestra todo que aparece de orden legal, pero el obrero no hay libertad de reunión, ni de asociación, ni de huelga general, no pueden cualquiera buscando por los enemigos del proletariado hasta para que se haga burla y escarnio de los derechos.

Y després de copiar lo tros en que 's presas fan constar que es preferible que 's tregui de la ley l'anarquisme y la huelga a que 's procedim legalis aquestes idees y aqurs procedimients y luego ab motiu d'ells se 's procesal, ls atinats comentar a aquesta ignominia legal, y després escriu:

«La tiranía es que esta mal no tiene posible remedio dentro del régimen actual, porque este es el régimen de la irresponsabilidad.»

Aunque se demuestra acórticamente que un ministro renga los leyes y se burla de los derechos de los ciudadanos, aunque se prueba de un modo irrefragable que escríben la voz de los obreros y la paz de las familias a sus puestas ministros de vergenza y dominación, no hay modo de imponerle castigo... Después de una guardia sagrada, que es el Parlamento traído por el mismo, el cual escucha su conducto por felices que sea.

«En Francia heví el dedit de un diputado presidente para que fue oírse; aquí no hay posibilidad de dicitarse a un ministro; ¡qué desdicha! ni a un cacique que tenga la protección ministerial.»

«La conciencia pública protestará indignada; la prensa se alzará gritando contra los autores de los atropellos; las oposiciones harán oír su voz de enérgica censura en el Parlamento; todo inútil. El régimen de impunidad impuesto al país por la fuerza, lo sancionará todo. ¡Qué más puede hacerse que elevar al Gobierno un perdido artículo, ofendido, recusado por la opinión en manifestaciones ruidosas y repetidas!»

Sin embargo, un perdido mandó. La espada de un general ocurre lo he impuesto a la nación.

«Hí aquí por qué, los que amamos la justicia, los que queremos que todos los derechos sean garantidos, los que entendemos que se imponga ruidoso correctivo a los atropellos y a las burlas de los cruces enemigos del proletariado, sentimos dirigiendo incoherentemente nuestros tiros a la alta.»

Agrahim en lo que valen tals mostres de simpatias per la causa del obrer, y de pas fem conste-

tar que fins ara tan sols de *El Matin* i las *Domesticals* havem rebut probas de verader companyerisme dels periódichs avansats.
Ab los quals nos comprometém a la recíproca de lo que cada un se mereixi.

L' amich y company Monseny, de Reus, professor de la escola laica y pres per la denuncia d' una tulla censurant las barrabassas conservadoras, ha dirigit desde la garjola de la ciutat d' en Prim una carta als enjarjolats de Barcelona, felicitantse del engarjolament y proposant no fer esmena del pecat de las ideas a pesar de la penitencia garjolesca que s' está patint.
Amen.

En lo carrer del Parlament, n.º 54, pis 1.º, acaba d' obrirse un collegi d' ensenyansa pera noyas, libre y laica, ahont s' educa lluny de las preocupacions religioas y ab preus al alcans de la classe obrera, essent sa directora D.ª Antonia Amat y Ortiz.
Recomandem aquest establiment al vehínt lliberal d' aquells barris.

Los conservadors son la gent del diable. Ells s' han volgut passar aquest Maig sense la proclamació del estat de siti, y n' han sortit ab la seva.

Mes si l' estat de siti significa la suspensió de las garantias constitucionals que consagran los drets individuals dels espanyols, precisa confessar que verament per res necessitan los conservadors proclamar l' estat de siti sent ells al poder.

Perque s' bastan y sobran pera suspendreho y degollarho tot, drets y torts individuals, bastant ab lo dongui sa real y conservadora gana per passar per demunt de totes las lleys y cometre totes las ignominias que creguin que los tregui compte.

Per aixó l' estat normal d' ells es sempre la injusticia y la arbitrariedad.

Sr. Coll y Pujol: ¿Voldria fer lo favor de dirnos qué vé a ser aixó que passa en lo *Teatro Eldorado* que sembla que hi ha un municipal que s' entreté pegant bofetadas als concurrents? Dihem aixó perque l' dissipat passat varem veure nosaltres mateixos que un tal Sr. Brocá ne rebia una, y per cert de *padre y muy señor supo*, y, segons tenim entés, son ja tres o quatre, y per cert coneguts nostres, los que se n' guardan alguna d' aquesta categoria.

A nosaltres no ns estranya gens ni mica que aixó succeheixi, puig a nostre entendre, las autoritats, de la manera que avuy están constituidas, no tenen altra manera de manifestarse. Lo que si ns estranya, es que l' mencionat acalde, que diuen gosa fama d' home sensat, no procuri posar correctiu a n' aquesta manera d' obrar d' un dependent seu y per cert, dependent per partida doble, puig a més de serho del municipi ho es especial del teatro, segons nostres informes.

Esperém l' aclaració d' aquest assumpto. Pero la esperém... asseguts.

A Manresa l' diumenje s' convocá una reunió pública a la que devian assistir quatre donas d' aquesta capital pera proposar y organisar a las de son sexe d' aquells ciutat.

Y succheí que a la primera que parlá, per haver aplicat molt oportunament lo nom de Carnestoltes als capellans, lo delegat de la autoritat feu dissoldre la reunió.

Vamos, que si sentir lo nom de Carnestoltes s' ho degué pendre per ell.
Y s' proposá que ho diguessen ab rahó.

Lo dilluns d' aquesta setmana se feu a Breda una inscripció al registre civil del naixement d' una criatura a la que sos pares no han tingut per convenient ferli fer lo cabusó místich.
Celebrém la noticia y celebrerém encara més que tingui molts imitadors.

Lo Comité de la Societat de Teléfonos de Londres ha manet a las telefonistas que usin diferent peninat y vestit que las senyoras de l' *aygua llufa*; y a Madrid sembla que s' tracta també d' imitar aquesta disposició inglesa.

La soberbia burguesa es capás de manar que las treballadoras sigan lletias.

Y també que las senyoras sigan donas honoradas.
Ab la seguritat de que la ordre no s' cumplirá.

Modelo de periodisme burgés, de la fábrika *El Noticiero*:

«El rey niño se encuentra bien de salud. Está robusto y animoso. He tenido el honor de verle de cerca.»

No pot ja donarse més rasteirisme. *Se honran* trobant un nen pel carrer y mirantlo de prop.
«¿Quin concepte tenen format del honor aquestos senyors?»

Y d' aquestas son las classes superiors y directores de la societat?

¡Arri allá, a la sinia del vostre honor!

Lo dijous de la setmana entrant, dia 4 de Juny, a las 9 del matí, tornarà a celebrarse la vista en judicial (y no públich?) de la causa que contra nostre Director segueixen lo rector y la majordona de Fulleada.

Molt recomanariem al públich tramontanyer la assistència a aquest acte, perque ns sembla que resultarà algo fort contra ls testimoni del rector y la majordona, pero lo temor de que s' fassi l' judici a porta tancada, com ja se comensa mesos entera, fa que no hi posem més fort empenyo.

Y ademés ja s' enterarém de lo que resulti.

Agrahim al inmens número d' obrers que han anat a visitar al company Llunas a la presó la proba d' interés y solidaritat donadas y agrahim també sas frases als pochos periódichs que s' han ocupat d' aquest assumpto ab esperit de reictut y justicia ab que s' deuen anatematizar las persecucions injustificadas y las tiranias vergonyants.

En nom dels presos, gracias a tots aquestos, y despreci als demés.

La Comissió de Socorro als presos per los coneixements de Maig a Barcelona, ns participa que l' recaudat fins al dia 26 puja a 3,318'17 ptas., y l' invertit a la mateixa fetxa arribos a 1,306'50 pesetas.

UN TIPO

....

«Lo conxeré: Vestits de mil maneres diferentes, puig que en lo variar té molt esmero; ten prompte traje enter porta y sombrero com brusa y capardanyas molt dolentas.

Servint de gos se guanya las pitansas; passejant pola carrer s' esca a tot hora; mirant miri de regull va per sa vora y allá s' hont veu moviment sempre s' atansa.

«Sens cap mica de escrúpul sempre s' fica ahont per res se l' vol ni se l' demana; sabrina lo que pot fer lo pobano y a son amo després tot ho explica.»

«Si un acontocament veu que s' prepara que no pot conveni a la burguesia, per totes parts recorre nit y dia y d' anar preguntant ni un moment para.

«Sois va sempre ab la farsa y la mentida, puig que venuda té sa conciencia; vergonya, dignitat, honra y decencia, no ha sapigut lo que es may en sa vida.

«En cumplir sa misaó es tan poch estricto que, fent de lo que deu tot lo contrari, moia cops malmet a un signe protestari y deixa al que ha comés un gran delicté.

«Després que ab sa conducta deshonrosa una barbaritat deixa comesa, no sent remordiment per tal futeza y s' queda tan tranqui com se tal cosa.

«Tothom que té d' honor sols una engruna per brotol y gaudí lo desprecia, mes ell, que axó comprén, ab ironia, aguenta lo seu punt sens pena alguna.»

«Molts més detalls tich presos d' antemans per pintar sas virtuts y bonas obras, pro ab la pudó que fa ja n' hi ha de sobras per coneixé tothom a aquest fetlano.»

PEPET SIMPÁTICH

Un reverent de Mabó ha tingut la barra de reclamar los culs de ciris d' un enterro civil.
«Misericordiat (fins voler menjar dels enterros civils) Aquesta gent tenen un ventrell a proba de vergonya.
Mes jara que hi calch! Deuria fer aquella so-

licitut l' ensotanat no precisament per tractarse de trosos de ciris.

Sino per tractarse de las *darrerias* del cirí. «Corren tan vituperables aficions entre certs cèlibes negres!»

Uns àngels que adornavan lo fris del retxat del cor de la catedral de Sevilla han sigut *religiosats* per algun *devot* de la cava, anant a parar a un antiquari drapayre pel famós preu de una pela per àngel.

«Prun hi ha catòlich com cal, que, per sortir d' un apuro, se vendria per un duro tota la cort celestial.»

A conseqüència de ficarse un ensotanat en qüestions electorals en la provincia d' Albacete, un president de mesa de las últimas eleccions va dirli que un capella en un collegi electoral hi estava tan be com un gos a la iglesia.

Molt mal fet feu aquell president. Ab aquesta comparació va inferir una injuria tremenda... Al gos.

Diuen de la Isla de Cuba que las profesions d' aquest any de la setmana sastra han sigut tan desllubidas, perque no hi ha anat cap persona y molts pochos mussols, espervés, corpa, beatas y empleats.

Ara sí que veig que Cuba se civilisa depressos.

Se queixan a Madrid de que en un *sant lloch* de reculliment del carrer del Arango, un capellut y son ajudant clavay cada *tunyina* que canta l' credo als infelissos assilats que no s' entran per bon puesto.

«Mansuetat evangélica y virtut teologal serà aquesta zanfeyna.»

ACUDITS

Un admirador de Baco, que camina pel carrer del Hospital, ab una *tarca* que li fa fer moltes *esses*, entra en una botiga y pregunta: «¿Sabrian dirme si vaig ben dret, pera anar a Sans?»

«¿Ben dret?... per ara no.»

En una rectoria: Un pobre:—Una gracia de caritat per l' amor de Deu.

Lo capellá:—Deu vos ampari, germá. Lo pobre:—Home, val més que m' ampari vosté... y ja s' ho trobaran tots dos més tart.

Entre estudiants: Una veu:—¿Qui té un cigarro? Ningú respon. La mateixa veu:—¿Qui vol un cigarro? Tots a l' hora: —¡Jooooo...

NOVA R.

AGENTGRAFO

«Ar fo buca en Marsal, puig que diu que s' vol totat.»

PAU SABATÉ

TRENCA GLÓSAS

SR. D. PERE TIOL

Tona.

«Combinar aquestas lletres de modo que diguin lo títol d' una producció catalana.»

ENCULTIONS

A LAS GARBANS DEL HUNDIO PARBAT Roubó:—M. Mar. Marico. Rioja. Ona. A.

«En la Asamblea» de la Radio Oubredot. 4. Baxotón

QUESTIONS SOCIALS

J. LLUNAS

«Preu 2 rals. Luxosament enquadernat: 1 pta. Se fa la acostumada rebaixa als corresponals. Se ven en los kioscos de la Rambla, a Barcelona, y a fora, a casa los corresponals.»